C/2024/2095

26.3.2024

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Korupcia vo verejnom obstarávaní a jej vplyv na vnútorný trh

(stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(C/2024/2095)

Spravodajca: **José Antonio MORENO DÍAZ**

Spoluspravodajca: **Cristian PÎRVULESCU**

Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	25. 1. 2023
Právny základ	článok 52 ods. 2 rokovacieho poriadku
	stanovisko z vlastnej iniciatívy
Príslušná sekcia	sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu
Prijaté v sekcii	20. 12. 2023
Prijaté v pléne	17. 1. 2024
Plenárne zasadnutie č.	584
Výsledok hlasovania	
(za/proti/zdržalo sa)	219/0/0

1. **Závery a odporúčania**

1.1 Po sebe nasledujúce krízy, ktoré planétu postihli od roku 2020, viedli k tomu, že orgány verejnej moci častejšie zasahovali do hospodárstva na národnej aj európskej úrovni, čo následne spôsobilo zvýšenie verejných investícií určených na ochranu spoločných európskych statkov (ako je zdravie, bezpečnosť, životné prostredie, klíma a mier). Finančné zdroje EÚ a členských štátov sú dôležitými nástrojmi na zaručenie prosperity a konkurencieschopnosti Európy a získavajú sa zdaňovaním európskych občanov. Preto sa nesmú využívať na súkromné a nezákonné záujmy. Týka sa to aj finančných prostriedkov vynaložených na verejné obstarávanie.

1.2 EÚ urobila významný krok vpred tým, že ochranu právneho štátu vrátane účinného protikorupčného úsilia prepojila s nevyhnutnosťou chrániť svoje finančné záujmy. Tento prístup sa musí ďalej rozvíjať, pretože porušovanie zásad právneho štátu neovplyvňuje len finančné záujmy EÚ, ale má vplyv aj na kľúčové politiky, ktorými sa riadi jednotný trh. Mal by sa posilniť protikorupčný balík z 3. mája 2023, ktorý sa zaoberá korupciou vo všetkých oblastiach a nielen vo vzťahu k finančným prostriedkom EÚ.

1.3 Podľa článku 83 ods. 1 ZFEÚ sa korupcia považuje za závažnú trestnú činnosť s cezhraničným rozmerom. EHSV sa domnieva, že Európsky parlament a Rada by mali s cieľom zabezpečiť minimálnu úroveň koordinácie a harmonizácie právnych a inštitucionálnych postupov členských štátov čo najskôr ešte počas tohto volebného obdobia prijať návrh smernice o tejto otázke, ktorý predložila Komisia.

1.4 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) sa domnieva, že Komisia musí znovu zaviesť vypracúvanie správy EÚ o boji proti korupcii, ktoré bolo zavedené oznámením o boji proti korupcii v EÚ v roku 2011, ale po prvej správe v roku 2014 sa už ďalej nepokračovalo. V správe by sa mohli zdôrazniť a zohľadniť rôzne rozmery boja proti korupcii, ktorým sa v rámci na podporu právneho štátu v súčasnosti venuje len príliš malá alebo žiadna pozornosť.

1.5 Dôraz by sa mal klásť na verejné obstarávanie v celej jeho zložitosti a so všetkými dôsledkami. EÚ musí medzi priority zaradiť hodnotenie legislatívneho rámca týkajúceho sa integrity verejného obstarávania a jeho vykonávania v praxi s cieľom overiť, či je tento rámec v súlade s potrebami boja proti korupcii. To Komisii umožní rozhodnúť, či a ako uplatní svoje právo iniciatívy.

1.6 EHSV sa domnieva, že regulačný rámec vytvorený smernicami v tejto oblasti je stále platný a vhodný a nie je potrebné ho revidovať. Je však potrebné zamerať sa na presmerovanie regulačného rámca na nové hodnoty, o ktoré sa opiera sociálna, hospodárska a environmentálna stratégia EÚ.

1.7 EHSV uznáva dôležitú zodpovednosť EÚ v boji proti korupcii na celom svete a podporuje požiadavku Európskeho parlamentu, aby Komisia pripravila globálnu protikorupčnú stratégiu EÚ. Takáto stratégia by mala riešiť korupciu ako globálny jav, ktorý si vyžaduje účinné protikorupčné inštitúcie, mechanizmy prevencie a medzinárodný regulačný rámec, ako aj vymáhanie majetku a trestné stíhanie v rámci EÚ.

1.8 Korupčné praktiky môžu politickým aktérom priniesť nezákonné zisky a zdroje na presadzovanie a udržiavanie svojho systému podpory založeného na klientelizme, čo narúša rovnaké podmienky. Zahraniční aktéri môžu využívať nezákonné financovanie na podporu rôznych politických hnutí a kandidátov, čo im poskytuje nespravodlivé výhody, a tým ohrozuje volebnú integritu a pluralizmus. V tejto súvislosti by sa úsilie bojovať proti korupcii malo lepšie zosúladiť s úsilím o ochranu a rozvoj demokracie v EÚ, ktoré v súčasnosti spadá pod akčný plán pre európsku demokraciu.

1.9 EHSV sa domnieva, že Komisia by mohla prijať oznámenie, v ktorom by potvrdila smernice o verejnom obstarávaní z roku 2014. Komisia by mohla využiť túto príležitosť na zlepšenie viacerých postupov a nástrojov navrhnutých v uvedených smerniciach, ktoré doteraz neboli rozpracované, a potvrdiť šesť strategických priorít stanovených v roku 2017 a prispôsobiť ich udržateľnosti.

1.10 Európsky trh verejného obstarávania mal byť digitalizovaný už dávno, keďže digitalizácia je nástrojom znalostí, transparentnosti, rýchlosti a integrity celého životného cyklu verejného obstarávania. Je preto nevyhnutné, aby Komisia naďalej poskytovala orgánom členských štátov technickú podporu počas tohto zložitého procesu.

1.11 Komisia by mohla klásť väčší dôraz na pakty integrity, najmä po tom, ako Súdny dvor EÚ potvrdil ich zlučiteľnosť s európskymi právnymi predpismi o verejnom obstarávaní.

1.12 Systém vzájomného vylúčenia (medzi európskymi orgánmi/inštitúciami členských štátov/súkromnými bankami) by mohol byť užitočný na ochranu vnútorného trhu pred zneužitím verejných zdrojov pridelených na verejné súťaže bez ohľadu na to, či sú tieto zdroje európske alebo vnútroštátne.

1.13 EHSV nabáda Európsku komisiu a ostatné inštitúcie EÚ a členských štátov, aby zastúpenie pracovníkov, kolektívne vyjednávanie a sociálny dialóg považovali za kľúčové nástroje na zefektívnenie boja proti korupcii na všetkých úrovniach.

1.14 EHSV nabáda všetky podniky, združenia zamestnávateľov a sociálnych partnerov, aby aktívne presadzovali kultúru integrity a dodržiavali najlepšie normy dostupné na národnej a medzinárodnej úrovni. Príkladom môže byť norma EN 17687:2022 Verejné obstarávanie – Integrita a zodpovednosť – Požiadavky a usmernenia, ISO 37001 (Systémy manažérstva proti korupcii) a normy, ktoré vyplývajú z rozvoja environmentálnych a sociálnych investícií a investícií v oblasti správy a riadenia (ESG).

1.15 Keďže verejné obstarávanie je vo všetkých členských štátoch decentralizované, musia sa vytvoriť nástroje na podporu integrity postupu verejného obstarávania na regionálnej a miestnej úrovni. Konkrétne informácie o plnení tohto cieľa môže poskytnúť Výbor regiónov.

1.16 EHSV so záujmom očakáva inštitucionalizáciu a rozvoj európskej siete na boj proti korupcii a je ochotný zapojiť sa do jej práce. EHSV nabáda Európsku komisiu, aby poskytla finančné prostriedky na kampane na zvyšovanie povedomia verejnosti o korupcii a podporovala osvedčené postupy v oblasti sociálne zodpovedného verejného obstarávania.

2. **Súvislosti**

2.1 Komisia nedávno dospela k rovnakému záveru, že „vyše 250 000 subjektov verejného sektora v EÚ vynaloží každý rok približne 2 bilióny EUR (asi 13,6 % HDP) na nákup služieb, stavebných prác a tovaru“ ([1]).

2.2 Investovanie obrovského množstva finančných zdrojov na trhu verejného obstarávania priťahuje **trestnú činnosť** (organizovanú aj neorganizovanú) a predstavuje výzvu aj pre orgány verejnej správy, ktoré musia v mimoriadnych núdzových situáciách zavádzať naliehavé postupy. Komisia vyhlásila, že „žiadny sektor ani oblasť činnosti nie sú chránené pred **rizikami korupcie**, ale osobitnú pozornosť si zaslúžia spoločné vysokorizikové oblasti – zvyčajne tie, ktoré sa týkajú hospodárenia so značnými **verejnými finančnými prostriedkami**“ ([2]). Podľa niektorých odhadov sa celkové náklady spojené s rizikom korupcie v zákazkách verejného obstarávania s využitím finančných prostriedkov EÚ v EÚ27 v rokoch 2016 až 2021 odhadujú na 4,3 miliardy EUR ([3]).

([1]) Ú. v. EÚ C 98 I, 16.3.2023, s. 1.
([2]) COM(2023) 800 final, s. 16 a s. 18.
([3]) Európsky parlament, Stepping up the EU's efforts to tackle corruption – Cost of Non-Europe Report (Správa o nákladoch spôsobených nečinnosťou na európskej úrovni – Zintenzívnenie úsilia EÚ v boji proti korupcii), 2023, s. 2.

2.3 EHSV uznáva významný pokrok v boji proti korupcii, ktorý sa dosiahol v EÚ a členských štátoch. Zahrnutie protikorupčného úsilia do práce na ochranu právneho štátu a vypracúvanie *správy o právnom štáte* zosúlaďuje protikorupčné úsilie s inými kľúčovými aspektmi demokratickej, dôveryhodnej a účinnej správy vecí verejných (článok 2 ZEÚ). Ako uviedla Komisia: „Boj proti korupcii je nevyhnutný na zachovanie právneho štátu a dôvery občanov a spoločností vo verejné inštitúcie. Komplexný prístup k boju proti korupcii sa musí opierať o kombináciu preventívnych a trestných opatrení.“ ([4])

2.4 Súdny dvor EÚ uviedol, že článok 2 ZEÚ „nevyjadruje len smerovanie alebo úmysly politickej povahy, ale obsahuje hodnoty, ktoré súvisia […] so samotnou identitou Únie ako spoločného právneho poriadku, pričom tieto hodnoty sú konkretizované v zásadách obsahujúcich právne záväzné povinnosti pre členské štáty“ ([5]). Tieto hodnoty sa preto musia začleniť do spoločných politík a správania verejných orgánov a hospodárskych subjektov zapojených do vnútorného trhu ([6]).

2.5 EÚ urobila významný krok vpred tým, že ochranu právneho štátu vrátane účinného protikorupčného úsilia prepojila s nevyhnutnosťou chrániť svoje finančné záujmy. V prípade závažného porušenia zásad právneho štátu môže EÚ prijať opatrenia proti členskému štátu, ako je pozastavenie platieb a záväzkov, pozastavenie vyplácania splátok alebo predčasné splatenie úverov, zníženie financovania v rámci existujúcich záväzkov a zákaz akýchkoľvek nových záväzkov s príjemcami alebo nových dohôd o úveroch alebo iných nástrojoch zaručených rozpočtom EÚ ([7]).

2.6 Európska komisia v nadväznosti na balík protikorupčných opatrení z 3. mája 2023 zriadila aj európsku sieť na boj proti korupcii. Sieť má byť zastrešujúcim fórom, na ktorom si všetky zainteresované strany v EÚ môžu vymieňať osvedčené postupy, príležitosti, nápady a plány ďalšej práce. Je inkluzívna, otvorená aj nezávislým organizáciám občianskej spoločnosti, a to na základe pevného presvedčenia, že podeliť sa o rôzne názory znamená dosiahnuť lepšie výsledky a účinnejšiu protikorupčnú politiku ([8]).

3. **Všeobecné pripomienky**

3.1 Tento prístup sa však musí ďalej rozvíjať. Súčasné procedurálne ustanovenia nariadenia o všeobecnom režime podmienenosti ([9]) obmedzujú jeho pôsobnosť. V súčasnosti sa opatrenia, ktoré stanovuje, vzťahujú len na jeden členský štát. Tento nástroj nemôže vzhľadom na vysokú prahovú hodnotu na jeho spustenie fungovať ako stimul pre všetky členské štáty, aby bojovali proti korupcii. Súčasťou nástroja sú aj ďalšie obmedzenia. Porušovanie zásad právneho štátu neovplyvňuje len finančné záujmy EÚ, ale má vplyv aj na kľúčové politiky, ktorými sa riadi jednotný trh, čo tiež obmedzuje rozsah pôsobnosti uvedeného nariadenia.

3.2 V súvislosti s bojom proti korupcii v EÚ sa korupcia v súlade s článkom 83 ods. 1 ZFEÚ považuje za závažnú trestnú činnosť. Prevencia a potláčanie korupcie majú mnoho aspektov, ktoré sa nedajú jednoznačne kategorizovať z hľadiska právomocí Únie, právneho základu podľa zmlúv a oblastí a nástrojov politiky. EHSV zdôrazňuje, že je potrebné urobiť viac s cieľom zohľadniť rôzne rozmery boja proti korupcii, aby bol tento boj účinnejší na všetkých úrovniach riadenia v celej EÚ. Môže sa to urobiť niekoľkými spôsobmi.

3.3 Po prvé, EHSV sa domnieva, že európsky legislatívny rámec je roztrieštený, pričom pravidlá zamerané na boj proti korupcii (napríklad v oblasti organizovanej trestnej činnosti a legalizácie príjmov z trestnej činnosti) sú rozptýlené v rôznych nesúvisiacich nástrojoch, a to aj v oblasti verejného obstarávania (pozri bod 3.6) ([10]). Komisia sa regulačnou iniciatívou z 3. mája 2023 snaží túto situáciu napraviť ([11]). EHSV sa domnieva, že Európsky parlament a Rada by mali čo najskôr ešte počas tohto volebného obdobia prijať návrh smernice o tejto otázke, ktorý predložila Komisia: v smernici sa stanovuje spoločná definícia a rámec boja proti korupcii na úrovni EÚ a členských štátov. Ide o najdôležitejší krok, pokiaľ ide o zabezpečenie minimálnej úrovne koordinácie a harmonizácie právnych a inštitucionálnych postupov členských štátov.

([4]) COM(2023) 800 final, bod 2.2.
([5]) Rozsudky Súdneho dvora EÚ vo veciach C-156/21, bod 232 a C-157/21, bod 264.
([6]) Pitruzzella, *L'integrazione tramite il valore dello „Stato di diritto“*, www.federalismi.it, č. 27/2022.
([7]) Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020
([8]) Európska sieť na boj proti korupcii.
([9]) Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 1.
([10]) Gaglio a kol., *Strengthening the fight against corruption; assessing the EU legislative and policy framework* (Posilnenie boja proti korupcii: posúdenie legislatívneho a politického rámca EÚ), 2023.
([11]) Pozri návrh smernice o boji proti korupcii COM(2023) 234 final, ako aj oznámenie citované v poznámke pod čiarou 2.

3.4 Po druhé, EHSV sa domnieva, že Únia by o korupcii nemala uvažovať predovšetkým alebo výlučne v súvislosti s finančnými prostriedkami EÚ. To, že EÚ má priamu právomoc a nástroje na boj proti korupcii súvisiacej s finančnými prostriedkami EÚ neznamená, že ide o jediný typ korupcie, ktorý existuje a ktorý je potrebné riešiť. Korupcia má priame dôsledky pre jednotlivcov, podniky a komunity, ktoré samotné nedostávajú finančné prostriedky EÚ. Členské štáty by mohli v konečnom dôsledku účinne uplatňovať dvojstupňový systém, v ktorom existuje v priemere menšie riziko, že sa projekty a financovanie EÚ stanú predmetom skorumpovaných záujmov a postupov, na rozdiel od vnútroštátnych postupov a financií, ktoré sú menej transparentné a monitorované. Mal by sa posilniť protikorupčný balík z 3. mája 2023, ktorý sa zaoberá korupciou vo všetkých oblastiach, nielen vo vzťahu k finančným prostriedkom EÚ.

3.5 Po tretie, EHSV sa domnieva, že Komisia musí znovu zaviesť vypracúvanie správy EÚ o boji proti korupcii, ktoré bolo zavedené oznámením o boji proti korupcii v EÚ v roku 2011 ([12]), ale po prvej správe v roku 2014 ([13]) sa už ďalej nepokračovalo. Správa bola komplexnou analýzou súčasného stavu právnych predpisov, politík a údajov týkajúcich sa korupcie a mala 28 oddielov venovaných jednotlivým členským štátom. V správe by sa mohli zdôrazniť a zohľadniť rôzne rozmery boja proti korupcii, ktorým sa v rámci na podporu právneho štátu v súčasnosti venuje len príliš malá alebo žiadna pozornosť. Mali by sa v nej zosumarizovať rôzne oblasti politiky a právnych predpisov s cieľom zabezpečiť súdržnosť a účinnosť vrátane aspektov právneho štátu, ako aj hospodárskych aspektov a aspektov vnútorného trhu.

Po štvrté, dôraz by sa mal klásť na verejné obstarávanie v celej jeho zložitosti a so všetkými dôsledkami. EÚ musí prioritne posúdiť primeranosť legislatívneho a regulačného rámca týkajúceho sa integrity verejného obstarávania a jeho vykonávania v praxi s cieľom overiť, či je tento rámec v súlade s potrebami boja proti korupcii. To Komisii umožní rozhodnúť, či a ako uplatní svoje právo iniciatívy. Regulačný rámec pre boj proti korupcii na trhu verejného obstarávania v súčasnosti pozostáva z troch smerníc schválených v roku 2014 ([14]).

3.5.1 Pojem korupcia akceptovaný v právnom systéme EÚ je **veľmi široký**, presahuje trestnú oblasť a zahŕňa konanie, ktoré narúša integritu, transparentnosť, etickú zodpovednosť a dobré riadenie verejných záležitostí. Vyplýva to zo zavedenej praxe Komisie ([15]) potvrdenej v spoločnom oznámení o boji proti korupcii ([16]), kde sa korupcia označuje ako „zneužitie zverenej právomoci vo vlastný prospech“.

3.5.2 EHSV sa zároveň domnieva, že regulačný rámec vytvorený smernicami v tejto oblasti je stále platný a vhodný a nie je potrebné ho revidovať. Je však potrebné zamerať sa na presmerovanie regulačného rámca na nové hodnoty, o ktoré sa opiera sociálna, hospodárska a environmentálna stratégia EÚ, pričom sa zdôrazňuje prepojenie medzi prebiehajúcimi legislatívnymi iniciatívami Komisie v záujme plnenia zelených, sociálnych a environmentálnych cieľov (pozri bod 4.1). EHSV opakovane vyjadruje názor, že „je nevyhnutné prejsť od hospodárskeho systému, v ktorom bol rast hlavnou hnacou silou k modelu, v ktorom prevažuje udržateľný rozvoj“ ([17]). Všeobecná udržateľnosť je zároveň základným kameňom stratégie troch európskych legislatívnych inštitúcií ([18]).

3.6 Po piate, EHSV poukazuje na to, že korupcia narúša dôveru verejnosti, legitimitu zastupiteľskej vlády a demokraciu. Korupcia nemá vplyv len na hospodársky rozvoj a poskytovanie verejných služieb – zasahuje do jadra demokratických systémov. V tejto súvislosti by sa úsilie bojovať proti korupcii malo lepšie zosúladiť s úsilím o ochranu a rozvoj demokracie v EÚ, ktoré v súčasnosti spadá pod akčný plán pre európsku demokraciu.

3.7 EHSV napokon konštatuje, že EÚ nesie významnú zodpovednosť aj za boj proti korupcii na celom svete, čo vyplýva z jej základných hodnôt a zmlúv, ale aj z jej hospodárskeho a politického záujmu o globálne záležitosti a rozvoj. Nie je náhoda, že Európska komisia stanovila prísne pravidlá upravujúce spôsob zadávania zákaziek, aby sa zabezpečilo, že vhodne kvalifikovaní dodávatelia budú vybraní bez zaujatosti a že sa dosiahne najvýhodnejší pomer medzi kvalitou

([12]) COM(2011) 308 final, 6. 6. 2011.
([13]) COM(2014) 38 final, 3. 2. 2014.
([14]) Smernice 2014/23/EÚ (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 1) 2014/24/EÚ (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65) a 2014/25/EÚ (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243).
([15]) COM(2003) 317, Ú. v. EÚ C 89 E, 14.4.2004, s. 110.
([16]) JOIN(2023) 12 final.
([17]) Ú. v. EÚ C 152, 6.4.2022, s. 7, bod 1.1.
([18]) Ú. v. EÚ C 491, 23.12.2022, s. 1.

a cenou, a to s plnou transparentnosťou zodpovedajúcou využívaniu verejných finančných prostriedkov (PRAG ([19])). EHSV podporuje požiadavku Európskeho parlamentu, aby Komisia pripravila globálnu protikorupčnú stratégiu EÚ. Takáto stratégia by mala riešiť korupciu ako globálny jav, ktorý si vyžaduje účinné protikorupčné inštitúcie, mechanizmy prevencie a medzinárodný regulačný rámec, ako aj vymáhanie majetku a trestné stíhanie v rámci EÚ ([20]).

4. **Konkrétne pripomienky**

4.1 EHSV sa domnieva, že Komisia by mohla prijať oznámenie, v ktorom by potvrdila smernice o verejnom obstarávaní z roku 2014. Komisia by mohla využiť túto príležitosť na zlepšenie viacerých postupov a nástrojov navrhnutých v uvedených smerniciach, ktoré doteraz neboli rozpracované, a potvrdiť šesť strategických priorít stanovených v roku 2017 ([21]) a prispôsobiť ich udržateľnosti.

4.2 EHSV sa domnieva, že je potrebné posilniť a zlepšiť tri oblasti ([22]):

4.2.1 Komisia uznáva prepojenie medzi udržateľnosťou, digitálnou transformáciou a verejným obstarávaním. Nie je náhoda, že Komisia vo svojom poslednom oznámení o budúcnosti Únie vyhlásila, že „úspešná a spravodlivá sociálno-ekonomická transformácia […] nie je samozrejmosťou“ ([23]).

4.2.2 Európsky trh verejného obstarávania by mal byť viac digitalizovaný. ([24]) Digitalizácia je nástrojom znalostí, transparentnosti, rýchlosti a integrity celého životného cyklu verejného obstarávania. Digitalizácia vzhľadom na všetky tieto charakteristiky pomáha v boji proti korupcii. Ako však uviedla Komisia, „digitálna transformácia verejného obstarávania je pomalá“ ([25]). Je preto nevyhnutné, aby sa orgánom členských štátov naďalej poskytovala technická podpora počas tohto zložitého procesu.

4.2.3 **Transparentnosť je kľúčovým nástrojom** na zlepšenie integrity európskeho trhu verejného obstarávania.

4.2.4 Komisia by mohla klásť väčší dôraz na pakty integrity, najmä po tom, ako Súdny dvor EÚ potvrdil ich zlučiteľnosť s európskymi právnymi predpismi o verejnom obstarávaní ([26]). Bolo by užitočné začleniť zistenia pilotného projektu do uplatňovania týchto paktov ([27]) a odstrániť niektoré zistené problémy ([28]) vytvorením konštruktívneho a kolaboratívneho prostredia pre hospodárske subjekty, ktoré sa zúčastňujú na verejnom obstarávaní, ako aj pre verejných obstarávateľov.

4.2.5 Ako uviedla organizácia OECD ([29]), akékoľvek porušenie paktu integrity by mohlo mať za následok:

— vylúčenie uchádzača z ponukového konania,

— zrušenie zadanej zákazky, ak bol za porušenie zodpovedný víťaz,

— zakázanie účasti na postupoch verejného obstarávania v budúcnosti uchádzačom/dodávateľom, ktorí nedodržiavajú pravidlá.

4.2.6 EÚ by sa pri poskytovaní úverov mohla inšpirovať touto praxou a postupmi Svetovej banky. Svetová banka má môže na nevhodné správanie hospodárskeho subjektu reagovať štyrmi spôsobmi:

— podmienečné zrušenie úveru („podmienečné vylúčenie“),

([19]) Praktická príručka PRAG.
([20]) Odporúčanie Európskeho parlamentu o korupcii a ľudských právach, 17.2.2022.
([21]) COM(2017) 572 final.
([22]) V tejto súvislosti EHSV odkazuje na svoje predchádzajúce stanoviská: Ú. v. EÚ C 13, 15.1.2016, s. 63, Ú. v. EÚ C 318, 29.10.2011, s. 113, Ú. v. EÚ C 191, 29.6.2012, s. 84.
([23]) COM(2023) 376 final, 6. 7. 2023, časť I a časť III, body 1 a 2.
([24]) Článok 33 a nasl. smernice 2014/24/EÚ citovanej vyššie.
([25]) COM(2017) 572 final, s. 5.
([26]) Rozsudok vo veci C-425/14, 22. 10. 2015.
([27]) Projekt *Integrity Pacts – Civil Control Mechanism for Safeguarding EU Funds, Phase 2* (Pakty integrity – mechanizmus občianskej kontroly na ochranu finančných prostriedkov EÚ, 2. fáza); výsledky pozri v Aceves, Safeguarding EU-Funded Investments with Integrity Pacts: a Decision-Maker's Guide to Collaborative Public Contracting Monitoring, *Transparency International*, 26. 3. 2021.
([28]) Napríklad uznanie skutočnej politickej vôle verejného obstarávateľa uzavrieť pakt integrity a jeho schopnosť angažovať sa.
([29]) OECD, *Catalysing Collective Action to Combat Corruption in Infrastructure*, 9. 12. 2022.

— spustenie *programu na zabezpečenie súladu s pravidlami v oblasti integrity*, ktorý sa má začať po uplatnení opatrenia podmienečného vylúčenia,

— trvalé vylúčenie,

— vzájomný zákaz v dôsledku pravidla uplatňovaného všetkými medzinárodnými bankami.

4.2.7 EÚ by tento postup mohla uplatňovať s určitou obozretnosťou, predovšetkým treba zaručiť dodržiavanie zásady proporcionality, t. j. dôsledky vylúčenia musia byť primerané správaniu hospodárskeho subjektu. Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné vypracovať jasné, transparentné a dostupné pravidlá a určiť poľahčujúce okolnosti. Komisia by mohla prijať oznámenie, v ktorom sa stanovia usmernenia v tejto oblasti.

4.2.8 Systém vzájomného vylúčenia (medzi európskymi orgánmi/inštitúciami členských štátov/súkromnými bankami) by mohol byť užitočný na ochranu vnútorného trhu pred zneužitím verejných zdrojov pridelených na verejné súťaže bez ohľadu na to, či sú tieto zdroje európske alebo vnútroštátne. V konečnom dôsledku by sa tento systém mohol zamerať na korupciu v obstarávaní aj v prípadoch, ktoré sa netýkajú finančných zdrojov EÚ (pozri bod 2.1).

V Bruseli 17. januára 2024

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Oliver RÖPKE